

ARHIVA +

Ljubo Jurčić: Hrvatske vlasti uopće nemaju ekonomsku politiku

Silvana Perica

pon, 20/11/2023 - 09:06

Vlade uopće ne koriste ekonomiste znanstvenike, a industrijsku politiku treba stvarati na temelju znanstvenih uvida, kaže Ljubo Jurčić

Foto: Hina

Na pitanje što bi savjetovao idućoj hrvatskoj vladi kad je riječ o ekonomskoj politici, ekonomist Ljubo Jurčić kaže kako hrvatska Vlada - uopće nema ekonomsku politiku!

- Ekonomsku politiku nemamo, nego samo improvizacije, reagiranje na događaje u skladu s onim što ulica misli - kaže Jurčić, profesor emeritus Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, pa objašnjava:

- Postoje ekonomisti, znanstvenici, postoji znanost i na temelju znanstvenih uvida političari bi trebali donositi odluke i kreirati politike.

Prema Jurčiću, prva politika mora biti industrijska, ona koja daje odgovore na pitanja što proizvoditi i kako proizvoditi.

- Nulto pitanje su resursi, ideja što je najbolje proizvoditi i kako, s time treba uskladiti obrazovanje, zatim kreirati regionalne politike - kaže i ističe primjer brodogradnje:

- Kad je uništen Brodarski institut 2005. godine rekao sam da će nestati i brodogradnja u Hrvatskoj. Obrazovanje i znanost ključni su u industrijskoj politici.

Jurčić je uvjeren i da je transformacija Hrvatske u uspješnu zemlju ne samo moguća nego i lako ostvariva.

Ali, u Hrvatskoj se ne koristi znanost, naročito ne ekonomska. Prije tri godine danas pokojni profesor Ivo Bićanić pisao je za portal Ideje o strategiji razvoja Hrvatske. Tada je, naime, premijer Andrej Plenković predstavio strategiju razvoja zemlje do 2030. godine, dokument od 142 stranice čiji autor nije bio poznat! Zna se samo, pisao je Bićanić, da je za strategiju odgovorno ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU ministrice Tramišak.

Nije zato neobično što se u Hrvatskoj godinama vodila rasprava o tečaju kune, koji je 1994. uspostavljen na razini 3,7 kuna za njemačku marku, iako je bilo planirano 4,4 kune. U svom radu iz 2009. godine „Hrvatska: Velika transformacija“, Jurčić ističe kako su instrumenti ekonomske politike - tečaj valute i proračunski deficiti, bili postavljeni kao ciljevi. Pa smo se mogli suvereno ponositi kako je naša kuna jaka i kako imamo malen deficit. Ali, to je pogubno utjecalo na smjer u koji je skrenulo hrvatsko gospodarstvo. Ovako je o tome pisao akademik Dragomir Vojnić 2012.godine:

‘Tipičan model privređivanja koji je naslijeđen iz prethodnog perioda i koji se oslanja na proizvodnju, na štednju, na investicije i izvoz, transformiran je u atipični model privređivanja koji se oslanja na trgovinu, na potrošnju, na uvoz i zaduženost. Radi se u stvari (nešto pojednostavljeno rečeno) o transformaciji proizvodno-izvoznog modela u potrošno-uvozni model privređivanja. Deformacije takvog intenziteta ne nalazimo ni u jednoj drugoj zemlji u tranziciji.’

Tečaj kune i deficit, dakle, trebali su biti korišteni kao instrumenti ekonomske politike kako bi potaknuli razvoj, proizvodnju, izvoz. Osim industrijske i regionalne politike, ističe Jurčić, nužna je i osposobljena i organizirana državna administracija, efikasna fiskalna i ostale politike. Zanimljivo je da je Jurčić svoj rad iz 2009. nazvao „Velika transformacija“, što je upravo ideja koja stoji iza ovog serijala članaka započetog ljetos.

Hrvatska tako ima strategiju razvoja do 2030., napisanu za EU, za koju je prof. Bićanić rekao da je to „nepopravljivo loša papazjanija koja se nudi kao strategija“. U skladu s hrvatskom tradicijom, taj je dokument višestruko preplaćen. Svjetska banka zaradila je na njemu 32,5 milijuna kuna. „Za taj novac strategiju su im mogli napisati Dani Rodrik i Daron Acemoglu, recenziju su mogli obaviti Paul Krugman i Joseph Stiglitz, i još bi ostalo za Ekonomski institut“, komentirao je Bićanić, navodeći imena poznatih ekonomista.

Jurčić ističe i kako su mnogi uspjesi koje danas prisvajaju privatni vlasnici kompanija zapravo utemeljeni na državnim institucijama, obrazovanju, investicijama, te poziva na povratak planiranja u privredu, planiranja koje je nekad davalo dosta dobre rezultate. Nekad je postojao Zavod za planiranje, 1990. preimenovan je u

Državni ured za makroekonomske analize i prognoze i na kraju ukinut. „Borislavu Škegri nije trebao nitko drugi jer on sve zna“, komentirao je taj potez Bićanić u svom tekstu te istakao kako bi planiranje svakako trebalo vratiti u život.

Godinama smo tako živjeli u onome što Jurčić naziva atipičnim modelom privređivanja, u kojem su kao ciljevi bili istaknuti stabilnost tečaja i nulti proračunski deficit, iako su to samo instrumenti ekonomske politike i to je dovelo gospodarstvo u stanje neodrživosti.

„Posljedica atipičnog modela smanjenje je konkurentnosti, a to je dovelo do smanjenja proizvodnje i do deindustrijalizacije hrvatskog gospodarstva. U industrijskom društvu gospodarstvo se razvija od manufakture prema industriji, od jednostavnijih prema složenijim proizvodima. U hrvatskome atipičnom modelu gospodarstvo se kreće od industrije prema manufakturi. Deindustrijalizacija i druge posljedice atipičnog modela utjecali su na smanjenje radnoga kontingenta i na njegovu malu zaposlenost. Pogubna je posljedica takve situacije i smanjivanje vrijednosti ljudskoga kapitala, a niska razina zapošljivosti dodatno smanjuje njegovu vrijednost“, pisao je Jurčić, te istakao kako nas je atipičan model doveo „u situaciju da se u Hrvatskoj ne isplati raditi, proizvoditi i izvoziti. To nije pitanje mentaliteta ljudi, nego rezultat uvjeta koje stvara politika svojim odlukama. Velika transformacija podrazumijeva promjenu pristupu životu, radu i politici. U ekonomskom području to znači napuštanje dosadašnjega modela ekonomske politike i stvaranje uvjeta u kojima se isplati raditi, proizvoditi i izvoziti.“

Može li buduća hrvatska vlada slušati savjete i trasirati razvoj?

Forum.tm donosi serijal tekstova o koracima koji su nužni za transformaciju Hrvatske u razvijeniju i bolje uređenu zemlju, u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije

najnovije

čet, 30/11/2023 - 09:52

Kakve je promjene hrvatskog sustava osmislio Ivo Josipović

sri, 29/11/2023 - 08:12

Trebat će između pet i deset godina da bi željeznica došla u zadovoljavajuće stanje

pon, 27/11/2023 - 09:30

"Tito nije dopuštao da ga savjest zakoči i sputa"

pet, 24/11/2023 - 11:58

Ako selo dobije nogostup, kanalizaciju, brzi internet i dobar prijevoz, hoće li mladi poželjeti odseliti iz grada?

sri, 22/11/2023 - 11:12

KAL Band prvi put u Hrvatskoj

pet, 17/11/2023 - 10:50

Novi prosvjed za slobodnu Palestinu

pet, 17/11/2023 - 09:44

Trebamo li zamišljati klimatsku apokalipsu?

čet, 16/11/2023 - 09:03

Obrazovanje na toboganu

uto, 14/11/2023 - 09:31

Posuđuju klupe i sadnice, ali najbolje u Hrvatskoj povlače europski novac – u prvih 6 mjeseci ove godine, već je "kapnulo" 90 milijuna eura

ned, 12/11/2023 - 09:59

Pupovac: Premalo je glasnih boraca protiv filoustaštva

Impressum

Forum.tm | Nakladnik: neprofitna udruga Dom kulture Zagreb | Adresa:
Nova cesta 115,
10000 Zagreb | email: domkulturezagreb@gmail.com | Uredništvo: Dom
kulture Zagreb

TKO? Neprofitna udruga Dom kulture **ŠTO?** Forum.tm, prostor za
slobodne ljude i one koji to žele postati **KADA?** Jučer, danas, sutra
GDJE? www.forum.tm **ZAŠTO?** Da bi stvari bile jasnije